

DISKUSE

Ústava ČR a ratifikace Římského statutu Mezinárodního trestního soudu

MARTIN KAVÉNA, LL.B., B.C.L., Praha*

I. Úvod

V souvislosti s nedávným vstupem Římského statutu Mezinárodního trestního soudu¹⁾ v platnost a založením Mezinárodního trestního soudu (dále „MTS“) v nizozemském Haagu se nabízí otázka, proč Česká republika tuto mezinárodní smlouvu doposud neratifikovala, když už tak udělalo 92 států z celého světa. Jinými slovy, proč nástav České republiky ve skupině států, jako jsou například Irán, Sýrie, Severní Korea, Kuba, Spojené státy americké či Rusko, zatímco všechny členské státy EU i všechny ostatní kandidátské země (s výjimkou Turecka) tento Statut již ratifikovaly?

Existují dva názory na otázku, zda je z právního hlediska možné v současné době Statut ratifikovat:

První z nich a nejvíce známým je názor současného ministra zahraničí včetně Cyrila Svobody a názor bývalého ministra spravedlnosti (nyní předsedy Ústavního soudu) Pavla Rycharčeka, že „Poslanecká sněmovna věří, že nás ústavní pořádek nedovoluje ratifikovat [Statut]... bez předchozí změny Ústavy“.²⁾ Tento názor tedy souvisejí s právem Ústavního soudu přezkoumat soulad mezinárodní smlouvy s Ústavou podle čl. 87 odst. 2 Úst.

Druhý názor nedávno vyjádřil profesor a ústavní soudce Jiří Malenovský v článku „Mezinárodní smlouvy podle čl. 10a Ústavy ČR“ pro časopis Právník.³⁾ Argumentuje, že Statut lze klasifikovat jako mezinárodní smlouvu podle čl. 10a Úst, tedy jako smlouvu, k jejíž ratifikaci je v Parlamentu třeba souhlasu ústavní většiny (čl. 39 odst. 4 Úst). Dále argumentuje, že „ty smluvní závazky, k jejichž plnění dává Parlament souhlas většinou určenou ke schvalování ústavních zákonů coby součásti ústavního pořádku, nemohou být vřázeny prostřednictvím čl. 1 odst. 2 Úst do materiálního pojmu ústavního pořádku“.⁴⁾ Mělo by se tedy mít za to, že by budoucí závazky z ratifikovaného Římského statutu měly silu ústavního zákona a povahu *lex specialis* vzhledem k příslušným ústavním ustanovením, jež by působily jako *lex generalis*.⁵⁾ I kvůli tomu argumentuje, že případný přezkum ústavnosti Statutu podle čl. 87 odst. 2 Úst by se měl omezit jen na tzv. „tvrdé jádro ústavnosti“, zvláště pak na ověření, zda ratifikaci nedojde ke

* Autor je zaměstnancem Parlamentního institutu Kanceláře Poslanecké sněmovny.

¹⁾ Statut Mezinárodního trestního soudu, 17. července 1998, 37 L.M. 999 (vstup v platnost 1. července 2002) (dále pak „Statut“, popř. „Římský statut“).

²⁾ Citovalo v Malenovském J. Mezinárodní smlouvy podle čl. 10a Ústavy ČR. Právník, 2003, č. 9, s. 841.

³⁾ *Ibidem*.

⁴⁾ *Ibidem*, s. 851.

⁵⁾ *Ibidem*, s. 841.

změněn podstatných náležitostí demokratického právního státu v ČR.⁶⁾ Tento názor vede k závěru, že z právního hlediska je možné ratifikovat Statut bez jakékoli předchozí novelizace ústavního pořádku – ratifikaci ústavní většinou lze Statut přímo používat za takovou novelizací, až na tvrdé jádro ústavnosti. Názor navazuje na název Ústavního soudu ČR publikovaný pod č. 403/2002 Sb., „jmž tento soud „obohatil“ ústavní pořádek o mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách“⁷⁾ a tím rozšířil význam uvedený v čl. 112 odst. 1 Úst.

Vládní návrh z roku 2001,⁸⁾ který měl za cíl uvést ústavní pořádek ČR do souladu se závazky plynoucími z Římského statutu, odrazil první názor – návrh byl však zamítnut Poslaneckou sněmovnou. Obdobný návrh změny ústavního pořádku ČR (v rámci komplexnější snahy o uvedení Ústavy do souladu s požadavky jak evropského zákoníčko rozkazu, tak i Římského statutu) byl projednán vládou dne 29. 10. 2003. Vláda však rozhodla o předložení Parlamentu jen návrhu ústavního zákona, který uvádí Listinu základních práv a svobod („LPS“) do souladu s požadavky evropského zákoníčko rozkazu.⁹⁾

Lze tedy uvažovat o řešení nabízeném profesorem Malenovským. Také se však nabízí druhá možnost, která by nadále respektovala první názor (tj. názor, že je nutné uvést ústavní pořádek do souladu se Statutem před jeho ratifikací) – jde o provedení jen minimalistického zásahu do Ústavy.

První část tohoto článku obsahuje přehled jurisdikce MTS i přehled možných konfliktů Statutu s ústavním pořádkem ČR. Současně navrhuje konkrétní podobu minimalistického zásahu do Ústavy na základě užšího pojetí konfliktu, než jaké bylo pojetí vládní expertní skupiny z roku 1999. V druhé části pak argumentuje, že minimalistický zásah do Ústavy je v současné politické situaci vhodným způsobem, jak dospat k ratifikaci Římského statutu.

II. Právní hledisko: Současný ústavní pořádek ČR a Římský statut

1. Přehled jurisdikce Mezinárodního trestního soudu

Jurisdicke ratione personae: jurisdikce MTS je stálá a týká se všech fyzických osob, které již dovršily věk 18 let v den spáchání trestného činu. Není poskytnuta žádná výjimka z jurisdikce či zvláštní imunita klavární státu, členům parlamentu nebo jiným veřejným činitelům.

Jurisdicke ratione materiae: jurisdikce MTS se vztahuje na stíhání osob za spáchání genocidy, zločinů proti lidskosti a všeobecných zločinů. Jurisdikce soudu se bude vztahovat na zločin agrese až po případné přijetí definice tohoto zločinu v souladu s ustanoveními Statutu.

Jurisdicke ratione loci: jurisdikce MTS je univerzální, vztahuje se na tyto zločiny, ať byly spáchány kdekoli.

Jurisdicke ratione temporis: jurisdikce se týká jen těch zločinů, které byly spáchány poté, co Statut vstoupil v platnost. Jurisdikce nad takovýmto zločinem není nikdy promílena.¹⁰⁾

⁶⁾ *Ibidem*, s. 852.

⁷⁾ *Ibidem*, s. 849.

⁸⁾ Sněmovní disk č. 1078/0 (2001); vrácen k dopracování po prvním čtení uvedeném Poslanecké sněmovně č. 1816 (2001).

⁹⁾ Sněmovní disk č. 513/0 (2003).

¹⁰⁾ Srov. Uměluva o nepromílenosti válečných zločinů a zločinů proti lidskosti, 26. listopadu 1968, vyhláška č. 53/1974 Sb.

Doplíkovajurisdicke: jurisdikce MTS není primární, nýbrž doplňková (komplementární). Záloha před MTS je připusťena jen tehdy, pokud stát, který má jurisdikci nad pachatelem, není schopen nebo není ochoten upřímně a vážně případ prosetřit či obžalovat soudem (čl. 17).

Univerzálnost jurisdikce MTS je však podmíněna spoluprací jednotlivých států – soud nemá vlastní policejní pravomoci, kterými by sám mohl zajistit zatčení obviněné osoby. Vzhledem k tomu, že Statut zavazuje jen státy, které ho ratifikovaly, jen členský stát je povinen vykonat případnou žádost soudu o zatčení a předvedení obžalovaného (avšak jen v souladu s principem doplňkové jurisdikce soudu). Nevydá-li členský stát osobu ke stíhání před MTS, aniž by existoval oprávněný důvod (např. zahájení upřímného a vážného vyšetřování či stíhání osoby před národním soudem), půjde o porušení mezinárodněprávního závazku státu.

2. Konflikty mezi Ústavou ČR a Římským statutem

Konflikty identifikované vládní expertní skupinou, navrhované řešení: Důvodová zpráva obsažená v příloze k vládnímu návrhu z roku 2001 uvádí závěry vládní expertní skupiny, která byla ustanovena dne 22. března 1999 za účelem identifikace a analýzy možných kolizi právního řádu České republiky se závazky plynoucími z Římského statutu: „Expertní skupina identifikované právní problém vyhodlající příjetí příslušných umitostatních legislativních opatření v rámci ústavní jsou v zásadě následující:“

- a) *vzdálení podmíny pro trestní stíhání prezidenta republiky, poslance, senátora a soudce Ústavního soudu;*
- b) *pravomoc prezidenta republiky udělit milost ve formě tzv. individuální amnestie nebo ve formě tzv. hromadné amnestie ve vztahu k dotčením zakotveným Římským statutem;*
- c) *zákaz předvídání vlastních občanů proti jejich vlasti do ciziny.“*

Vládní návrh počítal s komplexním řešením této tzv. právních problémů. Za prvé, návrh počítal se zášadem do Listiny. Druhá věta čl. 14 odst. 4 LPS září vychází z toho, že občan ČR nemůže být předán k trestnímu stíhání mimo území ČR – návrh stanovil výjimku ve prospěch MTS. Za druhé, návrh počítal se zášadem do imunit privilegovaných osob, jmenovitě prezidenta republiky a ústavního činitelů. Počítal s omezením uplatnění zvláštních podmínek pro trestní stíhání prezidenta republiky, členů zákonodárného sboru, členů Ústavního soudu, ale i s omezením pravomoci prezidenta republiky užit svého práva udělit milost.

Užití pojetí konfliktu, minimalistické řešení: Dle mého názoru bylo nadbytečné, aby vládní návrh řešil všechny potencionální konflikty Statutu s Ústavou, které byly identifikované vládní expertní skupinou.

Jediná změna Ústavy, která je nutná, se týká čl. 65 (absolutní imunita prezidenta republiky). Pokud by prezent republiky spáchal některý čin uvedený ve Statutu, jeho absolutní imunita, spojená se základem vydávat české občany do ciziny (čl. 14 odst. 4 LPS), by nutně vedla k porušení mezinárodních závazků ČR podle Statutu.

Zádne další změny ústavního pořádku nejsou nutné. Při respektování současného ústavního pořádku (s jedinou změnou v čl. 65) by Česká republika mohla vždy postupovat tak, aby své mezinárodněprávní závazky podle Statutu plnila.

Co se týče imunit poslanců a senátorů, souhlas k trestnímu stíhání poslance či senátora je dán komorou postupující podle pří-

slušného zákona o jednacím řádu.¹¹⁾ Vzhledem k tomu, že by byl ratifikovaný Statut měl přednost před zákonými předpisy podle čl. 10 Úst, komora by byla povinna dát souhlas k trestnímu stíhání v případě spáchání některého z uvedených zločinů poslancem nebo senátorem. Až teprve, když by komora tento souhlas odepřela, by se mohlo hovorit o porušení mezinárodních závazků podle Statutu. Přesně takovou interpretaci přijala lucemburská Rada státu při rozhodování o souladu Statutu s lucemburskou Ústavou.¹²⁾

Co se týče zákazu nutení občana ČR k opuštění své vlasti, Římský statut vyžaduje vydání občana k MTS jen tehdy, pokud stát, jenž má jurisdikci (ČR má vždy jurisdikci nad svým občanem), není ochoten nebo schopen trestný čin upřímně a vážně vyšetřovat, případně pachatele stíhat. Statut tedy umožňuje státu, aby své občany nikdy nevydal ke stíhání před MTS. Až případná neochota zahájit upřímné a vážné vyšetřování či stíhání by mohla být porušením mezinárodních závazků podle Statutu. Pokud by se však Ústavní soud ČR překážel k názoru, že samotný zákaz vydání českého občana do ciziny by mohl být v konfliktu se Statutem, existují dvě další řešení:

Prvním řešením je progresivní výklad Ústavy podle vzoru Kosťarky. Kosťársky nejvyšší soud dospěl k názoru, že ústavní zakovení zákazu nutit vlastní občany k opuštění území Kosťarky (čl. 32 kosťárské ústavy) nemůže být vykládán absolutně; rozsah zákazu musí být vykládán v souladu s duchem ústavy, který vyžaduje respektování lidských práv a mezinárodní spolupráci v oblasti lidských práv.¹³⁾ Podle takového výkladu by ústavní zákaz nutit občany k opuštění své vlasti nebránil vydání občana ke stíhání před MTS.

Druhým řešením je změna druhé věty čl. 14 odst. 4 LPS v základu občanem jinému státu. Ústavní soud ČR by pak mohl interpretovat toto ustanovení stejným způsobem jako ukrajinský Ústavní soud. Ten stanovil, že ukrajinský ústavní zákaz vydávat občany jinému státu se nevzduhuje na případnou ukrajinskou občanu, který není cizozemským soudem (stejnou interpretaci přijal i ekvádorský Ústavní soud).¹⁴⁾

Je možné, že zákaz nutit občana ČR k opuštění vlasti bude prolomen v rámci implementace *acquis communautaire* v oblasti evropského zákoníčko rozkazu. Neznamená to však, že by takovéto prolomení zákazu vydání občana do ciziny bylo politicky prosaditelné i vůči MTS. Proto je dlelší nadále mít na vědomí výše uvedené řešení.

Co se týče práva prezidenta udělovat milost, jde o fakultativní právo prezidenta, nikoli o povinnost. Až samotný akt udělení milosti v konkrétní kauze by mohl být případným porušením mezinárodních závazků vyplývajících ze Statutu. Statut pak není v nesouladu se samotným ústavním zakovením možnosti prezidentské milosti, nýbrž až s konkrétním aktem milosti. Lze navíc říci, že udělení milosti, která by byla porušením mezinárodněprávního závazku podle Statutu plnila.

¹¹⁾ Zákon č. 90/1995 Sb. ze dne 19. dubna 1995, o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 107/1999 Sb. ze dne 11. května 1999, o jednacím řádu Senátu, ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁾ Viz Mezinárodní výbor červeného kříže, Issues raised with regard to the 1998 Rome Statute of the International Criminal Court by national constitutional courts and councils of State, web: <http://www.icrc.org/web/eng-sreeng/naf/iwpList389/1557C33A5458B830C1256BAD0055BFBA>.

¹³⁾ *Ibidem*.

¹⁴⁾ *Ibidem*.

rodního závazku ČR podle Statutu, by bylo v rozporu s ústavou předepsaným prezidentským slibem.¹⁵⁾

III. Politické hledisko

Parlament může Statut ratifikovat, i kdyby se příčil Ústavě, ledaže by před ratifikací podán návrh Ústavnímu soudu podle § 71a zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu.¹⁶⁾ Pokud by byl návrh podán, čl. 87 odst. 2 Úst stanovi, že Ústavní soud rozhoduje o souladu mezinárodní smlouvy podle čl. 10a a čl. 49 s ústavním pořádkem, a to před její ratifikací. Do rozhodnutí Ústavního soudu nemůže být smlouva ratifikována. Článek 89 odst. 3 pak stanovi, že rozhodnutí Ústavního soudu, kterým byl podle čl. 87 odst. 2 vysloven nesoulad mezinárodní smlouvy s ústavním pořádkem, brání ratifikaci smlouvy do doby, než bude nesoulad odstraněn.

Jak již bylo zmíněno, v současné době se však zdá, že vláda nedohrá pøedložit snemovnì návrh na ratifikaci Statutu, dokud nebudou odstraneny případné konflikty Statutu s Ústavou. Výše uvedené ústí pojetí konfliktu a odpovídající minimalistické řešení se zdá být jednodušším řešením než zamítnutý vládní návrh z roku 2001 a je šetrnější ke stávajícím ústavním hodnotám. Pokud by byl následnì podán návrh Ústavnímu soudu podle § 71a zákona o Ústavním soudu, lze předpokládat, že budou Ústavní soudu ČR spíše nakloneni vyslovit soulad Statutu s Ústavou (vhledem ke zvláštní důležitosti ratifikace tohoto Statutu) a minimalistické řešení by mělo k tomuto účelu postaçovat.

JUDIKATURA

NEJVÝŠÍ SOUD ČESKÉ REPUBLIKY: K otázce konání hlavního lícení v nepřítomnosti obviněného

§ 202 odst. 2 TrR
§ 219 odst. 1, 2 TrR

Konání odročeného hlavního lícení v nepřítomnosti obviněného je prováděno v rozporu s ustanovením § 202 odst. 2 TrR, pokud z protokolu o předchozím hlavním lícení nevyplývá, že obviněný vzl termín odročeného hlavního lícení na vědomí.

Uanesení o odročení hlavního lícení musí kromě dalších náležitostí uvedených v § 219 odst. 1, 2 TrR obsahovat také vyjádření přítomných stran, zda berou termín odročeného hlavního lícení na vědomí, popr. zda o tomto sděleném termínu ještě chcejí být písemně vyznamenány.

¹⁵⁾ Slib prezidenta republiky výslovně stanoví, že prezident zastává svůj úřad v zájmu všeho lidu (čl. 59 odst. 2 Úst). Jedenáct prezidenta, které bylo povolen mezinárodní závazku ČR, by mohlo vyvolat mezinárodní právní protiopatření ze strany jiných států a nebyt tak v zájmu všeho lidu.

¹⁶⁾ Např. Slovenská republika Statut ratifikovala, aniž by o soudu Statutu s Ústavou SR byl požádán Ústavní soud SR.

JUDIKATURA

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 14. 5. 2003, sp. zn. 3 Tdo 516/2003

Z odůvodnění: Rozsudkem Okresního soudu v B. ze dne 15. 2. 2002, č. j. 1 T 103/2001-58, byl obviněný Ing. B. L. uznán vinným trestním činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 TrZ, který podle výroku rozsudku spáchal skutek spočívající v tom, že „dne 25. 6. 2001 okolo 13.20 hod. jako řidiè doddavkového automobilu tou zn. Ford Transit, pøi jízdì po silnici 2. třídy č. 118 ve smíru od obce L. na obec J., u 77,6. km v k. o. B., začal přejíždět kolonu motorových vozidel před nepřekročnou levosměrovou zatáckou v dobì, kdy z této zatácky v opaèném smíru jízdì vysel osobní automobil tou zn. Renault 19, řízený M. K., který ve snaze zabránit těžkému stínu vysel z vozovky částeènì vpravo, tím se minus s vozidlem řízeným obviněným, ale následnì bylo jeho vozidlo vymístito vlevo do levé poloviny vozovky, kde narazilo do osobního automobilu tou zn. Alfa Romeo, řízeného Z. T., přičemž došlo k těžkemu zranení M. K., který utrpìl zlomeninu krátké páteře v místě zadního prstence 2. krátkého obratu se zhmotněním meziobratového ploténky, zhmotněním hlavy, hrudníku a povrchovou rány na pravé paži, pro kterou byl bezprostrednì ohrožen na život a výraznì omezen v obvyklém zpùsobu života po dobu delší jak 6 let.“ Za tento trestní čin byl obviněnemu podle § 224 odst. 2 TrZ uložen trest odnictví svobody v trvání dvaceti měsíců, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 písm. a) TrZ (správě § 58 odst. 1 TrZ) a § 59 odst. 1 TrZ podmíneè odložen na zkušební dobu tří let. Podle § 49 odst. 1 TrZ a § 50 odst. 1 TrZ byl obviněnemu dále uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu tří let.

O odvolání obviněného proti tomuto rozsudku rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v P. usnesením ze dne 17. 12. 2002, sp. zn. 10 To 445/2002, jímž je podle § 256 TrR zamìí.

Shora citované usnesení Krajského soudu v P. napadl obviněný Ing. B. L. dovoláním, které podal prostřednictvím svého obhájce ve lhůtì stanovené v § 265c odst. 1 TrR. Dovolání smířuje proti výroku, kterým bylo podle § 256 TrR rozhodnuto o zamítnutí řádného opravného prostředku (odvolání), přičemž uplatněním dovolacím důvodem byl důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) TrR* s tím, že v řízení předcházejícímu vydání napadeného usnesení byl dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. d) TrR* (porušení ustanovení o přítomnosti obviněného v hlavnímu lícení).

V odůvodnění svého minofádného opravného prostředku dovolat konstatoval, že k projednání předmětné trestní věci nařídil Okresní soud v B. hlavní lícení na den 4. 2. 2002. K tomuto hlavnímu lícení byl dovolat řádné předvolání, dostavil a byl přítomen po celou dobu jeho konání. Hlavní lícení bylo posléze z důvodu doplnění dokazování odročeno. Poněvadž mu samosoudce ústně nesdílil termín odročení, dovolat předpokládal, že bude k dalšímu hlavnímu lícení soudem opøetovně (písemně) předvolán. To se však nestalo a dovolat bylo následnì doruèeno již písemnì vyhotovenou rozsudku ze dne 15. 2. 2002.

Dovolat daleè namítl, že pokud samosoudce nadiktoval usnesení o odročení hlavního lícení do protokolu, učinil tak podle jeho pøesvédčení natolik nesrozumitelné, že obsah tohoto usnesení

* Dovolat chybne uvádì „trestního zákona“, ažkoliv je v textu podání zjevné, že má na mysli trestní říd.

JUDIKATURA

nepostihl. Podle dovolatele se samosoudce též nijak nepøesvědčil, že obžalovaný vzl termín odročeného hlavního lícení vůbec na vědomí. To mělo podle dovolatele za následek, že v důsledku jeho nepřítomnosti v hlavnímu lícení den 15. 2. 2002 neměl možnost učinit důležité díkazní návrhy, popr. využít své další procesní práva. Vyjádřil proto pøesvédčení, že postupem soudu bylo rušeno jeho ústavně zaruèené právo, aby vše byla projednána v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádrit ke všem prováděným díkazním (d. 38 odst. 2 LPS). V souvislosti s posuzováním těchto orázků poukázal též na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 189/01, které podle jeho názoru lze pøiměrenì použít i na trestní řízení.

Z výše uvedených důvodù v petici dovolání navrhly, aby dovolací soud napadené usnesení a vadné řízení mu předcházející zrušil, a poté rozhodl tak, že se vše přikazuje Okresnímu soudu v B. k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší státní zástupkyně k dnešnímu dni nevyužila svého práva písemnì se k dovolání obviněného vyjádřit (§ 265h odst. 2 TrR). Obviněný Ing. B. L. je podle § 265d odst. 1 písm. b) TrR osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostrednì dotýká. Dovolání splňuje též náležitosti předpokládané v § 265d odst. 2 věta první TrR a § 265f odst. 1 TrR.

Nejvyšší soud České republiky (dalej jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací (§ 265c TrR) nejprve zkoumal, zda v předmětné věci jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání podle § 265a TrR, a shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. h) TrR protože bylo rozhodnuto ve druhém stupni, dovolání napadá pravomocné rozhodnutí soudu ve věci samé a smířuje proti rozhodnutí, jímž byl zamìtnut řádný opravný prostředek proti rozsudku uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) TrR.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. d) TrR je dán v případech, kdy byla porušena ustanovení o přítomnosti obviněného v hlavním lícení nebo veřejném zasedání. V citovaném ustanovení se předpokládá, že v rozporu se zákonem bylo konáno hlavní lícení nebo veřejné zasedání v nepřítomnosti obviněného (obžalovaného), až měla být jeho přítomnost umožněna nebo zajistěna. Tím byl zkrácen na svému právu, aby jeho vše byla projednána v jeho přítomnosti a mohlo se tak vyjádrit ke všem prováděným díkazním (d. 38 odst. 2 LPS).

Důvodem dovolání podle § 265b odst. 1 písm. l) TrR je existenèe vady spočívající v tom, že bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až k) TrR, aniž byly splnily procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písemném a) až k). Uvedený dovolací důvod tedy dopadá na případy, kdy došlo k zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku bez věcného přezkoumání a procesní strana tak byla zaváděna přístupu ke druhé instanci nebo byl-li zamítnut řádný opravný prostředek, ažkoliv již v předcházejícím řízení byl dán některý z dovolacích důvodù podle § 265b odst. 1 písm. a) až k) TrR.

V projednávaném případì dovolat spolu soudní vady řízení v tom, že soud prvního stupnì odroèil hlavní lícení, aniž by je k dalšímu hlavnímu lícení řádnì předvolal. Tuto skuteènost do-

volat spolu s důsledkem, že byl zkrácen ve svém právu být u hlavního lícení přítomen, vyjadòovat se k provedeným díkazním a činit díkazní návrhy. Podle nádoru dovolatele tak byl dan důvod dovolání [§ 265b odst. 1 písm. d) TrR] již v řízení o řádném opravném prostředku (odvolání) před soudem druhého stupnì. Z toho hlediska je tøeba považovat uplatnìn dovolací námitky ve vztahu k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. d) TrR a § 265b odst. 1 písm. l) TrR za relevantní.

Ponèvadž Nejvyšší soud neshledal žádny z důvodù pro odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 TrR, přezkoumal podle § 265i odst. 3 TrR zákonost a odvídovitelnost výroku rozhodnutí proti námitce bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodù uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, a dosloè k následujícím zjištěním a závìrku.

Okresní státní zástupkyně v B. podala u tamního soudu dne 17. 12. 2001 na obviněného Ing. B. L. obžalobu pro trestný čin ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 TrZ. Jak vyplývá z předloženého spisu Okresního soudu v B. sp. zn. 1 T 103/2001, bylo v dané vèti nařízeno hlavní lícení na den 4. 2. 2002. Samosoudce přitom postupoval v souladu s ustanovením § 198 TrR. K hlavnímu lícení se dostavil obviněný Ing. B. L., byl soudem k obhájce obžaloby vyslechnut a současnì byly provedeny některé další díkazy. Po zjištìní, že se nedostavil jeden ze svědkù (M. K.), samosoudce ustanovení rozhodl, že hlavní lícení se odroèuje na 15. 2. 2002 v 14.00 hod. za úètem opøetovného předvolání svědkù K. a znalec MUDr. P. T. Poté byl protokol ukonèen (č. 1. 2).

K hlavnímu lícení konanému dne 15. 2. 2002 se obviněný nedostavil. Taøe skuteènost byla poznamenána do protokolu s tím, že termín hlavního lícení vezl na vèodomí dne 4. 2. 2002. Následnì bylo usnesením rozhodnuto tak, že „dle § 202/2. tr. řádu bude jednání v nepřítomnosti obžalovaného“. Samosoudce pak pokraèoval v provádění díkazù a posléze ve vèti rozhodl rozsudkem, jímž uznal obviněného vinným (§ 225 odst. 1 TrR).

K rozhodnutí soudu o provedení hlavního lícení v nepřítomnosti obžalovaného podle § 202 odst. 2 TrR je v obecné rovinì nutno uvést, že musí být zásadnì splnìny všechny podmínky, jejichž existenci zákon v tomto ustanovení předpokládá. Podle § 202 odst. 2 písm. a) TrR je přitom mj. nezbytné, aby obžalovaný byl k hlavnímu lícení vlas a řádnì předvolán. To platí i pro případy, kdy soud zadává nejrøíprezivnì za přítomnosti obviněného, poté hlavní lícení odroèí (§ 219 odst. 1, 2 TrR) a obviněný se k hlavnímu lícení již nedostaví. Z toho logicky vyplývá, že k usnesení o odroèení hlavního lícení (které se písemnì nevyhotovuje) je tøeba kromě dalších náležitostí (např. návrh na doplnìní dokazování) do protokolu o hlavnímu lícení rovnì poznámen vyjádření přítomností přítomných stran, zda berou termín odroèeného hlavního lícení na vèodomí, popr. zda o tomto sdìleném termínu ještě chtejí být písemnì vyroèeny.

V posuzovaném případì dovolatele Ing. B. L. není v protokolu o hlavnímu lícení ze dne 4. 2. 2002, za usnesením, jímž bylo toto hlavní lícení odroèeno, zaznamenáno žádny vyjádření přítomností stran, tedy ani vyjádření obviněného k tomu, zda vèbec vzdal termín odroèení na vèodomí. V protokolu o hlavnímu lícení dne 15. 2. 2002 se však uvádí, že obviněný vzl termín jeho konání na vèodomí, a to dne 4. 2. 2002, ažkoliv pro toto zjištìní soudu se nachází v spise žádny podklad. Za konstatovaného stavu tedy nelze dovodit, že bylo možno hlavní lícení dne 15. 2. 2002 podle § 202 odst. 2 TrR provést bez přítomnosti obviněného.